دیگر سو

دیدنی‌های کمتر دیده‌شده استان مرکزی

آب‌انبارهای شـهر نراق یکی از شـاهکارهای معماری دوره قاجار در شهر نراق هستند که به علت نزدیک بودن به معماری کاشان از اصالت خاصی برخوردارند. نراق در قدیم‌الایام از سـه محله تشـکیل می‌شـده که هر کدام دارای مرکزیت خاص خود بوده و این مراکز مسجد، حسینیه، حمام و آب‌انبار مجزا داشته است. در حال حاضر آب‌انبار هر سـه محله شـهر نراق (پایین، بالا، بازار) خوشبختانه پابرجاست و اکنون آب‌انبار محله بالا آبگیری می‌شود و مردم از آب بسیار خنک و گوارای آن در ایام تابستان استفاده می‌کنند.

آب‌انبار محله بالا

این آب‌انبار در مرکزیت محلات بالای شـهر و در مجاورت حسـینیه و مسجد جامع نراق قرار دارد و توسط یکی از تجار شهر نراق به نام حاج مهدی نراقی احداث شده است. این فرد از خیران و افراد بانفوذ شهر نراق محسوب می‌شده و در حال حاضر به جز بنای آب‌انبار، مجموعه حسـینیه، کاروانسرا و تاجرسرای دیدنی از آن مرد بزرگ به یادگار مانده است و به تبعیت سنت حسنه تمامی آنها وقف است.

آب‌انبار محله پایین

این محله از قدیمی‌ترین محله‌های شهر نراق است که در آن مسجد امام حسن که قدیمی‌ترین بنای شهر نراق است، قرار دارد. در مجاورت این مسجد فرد خیری به اسـم حاج عبد الباقی نراقی نزدیک به ۱۸۰ سـال پیش آب‌انبار و حسینیه‌ای را احـداث و برای حفظ و نگهداری آن مقداری زمین مرغوب کشـاورزی خود را نیـز وقـف می‌کند تا عایدات آن صرف نگهداری بنا شـود. در حال حاضر این بنا به همت افراد خیر در حال بازسـازی اسـت و قرار است از مخزن آب آن به عنوان موزه آثار تاریخی شهر نراق استفاده شود و بیننده با معماری آب‌انبارهای قدیمی و نحوه کارکرد آنها آشـنا شـود. این مکان نیز مشـابه آب‌انبار بالا در کنار مسجد امام‌حسـن مجتبی(ع) در محل پایین شهر ساخته شده است. قدمت آن به ۲۰۰ سال می‌رسد که در کنار حسینیه احداث شده است.

آب‌انبار محله بازار

این آب‌انبار در ورودی بازار احداث شـده و از دو آب‌انبار دیگر شـهر کوچک‌تر است. اطلاعات خاصی از بانی آن در دست نیست ولی به احتمال زیاد هنگام ساخت مجموعه بازار و کاروانسرا مرحوم شمس‌السلطنه نراقی جهت استفاده مسافران و کاروان‌های تجاری احداث شده است. متاسفانه مخزن این مجموعه تخریب شده و از آن تنها سردر و ورودی به محل شیر آب باقی مانده است.

غار چال‌نخجیر

غار چال‌نخجیر نراق در پنج کیلومتری غرب شهر نراق قرار گرفته و دهانه غار از سطح دریا حدود ۱۶۶۰ متر است. عامل اصلی و اولیه به وجود آمدن این غار، گسـل معکوسی اسـت که در منطقه عمل کرده است و پس از گذشت میلیون‌ها سال به گونه کنونی خود درآمده است. به عبارت دیگر می‌توان چگونگی تشکیل آن را به این گونه روشن کرد که در اثر به وجود آمدن درزها و شکاف و در مواردی گسـل در سنگ‌ها بوده و در مرحله بعدی، آب‌های حاصل از ریزش‌های آسمانی که گاز کربنیک‌دار شـده و خاصیت اسیدی پیدا کرده در شکستگی‌های سنگ‌ها نفوذ کرده و با انحلال کربنات کلسـیم موجب گسترده‌تر شدن شکستگی‌ها و در پایان پس از میلیون‌ها سـال آنچه هم‌اکنون می‌بینیم پدید آمده اسـت که با ۷۰ میلیون سـال قدمت یکـی از زیباترین غارهای طبیعی جهان به شـمار می‌رود. ایـن غار در منطقه‌ای به نام چال‌نخجیر میان نراق و دلیجان واقع شـده اسـت. کارشناسان آن را مربوط به دوره سوم زمین‌شناسی می‌دانند و با توجه به مناظر کم‌نظیـر اهمیت ویژه‌ای در امـر جذب جهانگردان جهـان دارد. با توجه به قرار گرفتن غار در دامنه کوه دسترسـی به آن بسـیار آسان بوده و بازدیدکنندگان به راحتی قادر به بازدید از این محل هسـتند. تنوع سـنگ‌های موجود، سنگ‌های کریسـتال با شـکل‌های مختلف مثل آبشـار، زیبایی خاصی به غار داده اسـت بـه طوری‌که هر بیننده‌ای را به شـگفتی وامی‌دارد. غـار چال‌نخجیر نراق دارای یک حوضچه بسـیار بزرگ نیز هسـت که به نوبه خود به ارزش آن افزوده اسـت. ایـن غـار در سـال ۸۱ در آثـار ملـی ایـران بـه ثبـت رسـیده اسـت. قرارگرفتن غار در کنار ابنیه تاریخی نراق یک محیط کاملاً توریستی را به وجود آورده است. و با این تنوع می‌توان به رونق صنعت گردشگری در منطقه امیدوار بود.

مسجد جامع تفرش

مسـجد جامع در روسـتای قدیم ترخوران و شـهر جدید تفرش در اسـتان مرکزی واقع شده است. بنای اولیه این مسجد، از آثار دوره سلجوقی است که در دوره‌های بعد، تغییرات و الحاقاتی به آن صورت گرفته اسـت. بنای اصلی مسجد، گنبدخانه‌ای هشـت ضلعی به قطر ۱۲ و ارتفاع حدود ۱۴ متر است که در هشت ضلع آن، شاه‌نشـینی هر یک به دهانه سـه و عرض یک متر سـاخته شده است. پوشـش داخلی بنا بیضوی و پوشش خارجی آن کلاهخودی با گردنی استوانه‌ای بلند از آجر است. سطوح داخلی بنا، آجری و فاقد تزیین است. در جهت شمالی گنبدخانـه ایوانـی از الحاقات دوره صفوی به دهانه هفـت و عمق پنج و ارتفاع ۹ متر قرار دارد. ازاره ایوان از سـنگ‌تراش و جدار آن سـفیدکاری و پوشش آن رسـمی‌بندی ساده اسـت. در دو جانب گنبدخانه شبستانی طاق و چشمه‌پوش بر فراز پایه‌هایی چندضلعی از آجر است که در قرن اخیر ساخته شده است. در سردر صحن، از محوطه یادشده، ایوان به دهانه پنج، عمق چهار و ارتفاع هفت متر با پوشش مقرنس گچی و جدار سفیدکاری است که در سال ۱۲۷۷هـ‌ق بنا شـده است. در پا کار پوشـش ایوان، کتیبه‌ای به خط نستعلیق و تاریخ ۱۲۷۷ هـ‌ق گچ‌بری شده است. در جانب شمال باختری صحن مسجد مناره‌ای به قطر سـه و ارتفاع ۲۰ متر از آثار دوره سـلجوقی قرار گرفته است. سطوح مناره ساده اسـت و تنها به قسـمت انتهای آن تزیینات آجری و کتیبه‌ای گلوبندی به خط کوفی مشجر از آجر وجود دارد. بالای مناره، ماذنه جدیدی برپا کرده‌اند. در کنار مسـجد، حسـینیه و خانقاهی قدیمی با درهای ارسی و طاقی تیر و تخته‌پوش و سـتون‌هایی از تیرهای قطور قرار دارد.

چشمه‌رود نراق

چشـمه‌رود نراق دره‌ای اسـت در شرق شـهر نراق که در دامنه کوه زیبای ویلیجیا قرار دارد. از دامنه این کوه چشـمه‌ای می‌جوشـد که آن را چشـمه‌رود می‌گویند و در ادامه آن منتهی می‌شـود به منطقه دیدنی جاسب. ارتفاعات این منطقه بسـیار زیبا و دلنشـین است و در ایام گرم تابستان پذیرای خیل کثیری از مردم منطقه به خصوص سـاکنان شهر کاشان است. افرادی که از گرمای ۴۰ درجه کویر کاشان گریزان هستند با پیمودن ۶۰ کیلومتر به طرف شهر نراق در محلی قرار می‌گیرند که شب‌های تابستان آن را نمی‌توان بدون داشتن امکانات گرمایی سـپری کرد.

منبع: سـایت جامع گردشـگری ایران

سفر به اراک؛ شهری که تنها ۲۰۰ سال قدمت دارد

شهر شطرنجی

پوریا سوری
soori.poorya@gmail.com

روز جهانـی مقابله بـا بیابان‌زایـی نزدیک بود و سـازمان‌های فعـال در این خصوص بنا داشـتند جشـنواره هرساله مقابله با بیابان‌زایی را در این روز در حاشـیه کویر میقان که چسـبیده به شهر اراک اسـت برگزار کنند. تدارکات بسیاری دیده شده بود و مسـوولان و سـفرای زیادی هم برای این مراسم دعوت شـده بودند و بنا بود دوستان و همکارانم در مطبوعات نیز برای پوشـش این مراسم به اراک، که شهر پدری من است، سفر کنند.

در میان جمع مطبوعاتی ما، صحبت از جاذبه‌های شهری اراک بود و اینکه حالا که دوستان قرار است به شـهر من بیایند در اقامت یکی دوروزه خود چه جاذبه‌هایی را می‌توانند ببینند و اوقات فراغت‌شـان را چگونه می‌توانند سپری کنند.

از خدا که پنهان نیست از شما چه پنهان که اراک اگرچه مرکز استان مرکزی است اما با توجه به سابقه کم تاریخی‌اش، از دید من که همیشـه جاذبه‌های گردشگری را در شهرهای اصفهان و شیراز و از این دسـت شهرهای تاریخی به وفور دیده‌ام هیچ برنامه قابل دفاعی نمی‌توانست داشته باشد که دوستان به شـهر بیایند و سرخوشـانه از سفر بازگردند چرا که اراک با سـابقه‌ای حدوداً ۲۰۰ ساله عملاً از تاریخ و اثر تاریخی بی‌بهره بود و از سـوی دیگر با توجه به موقعیت جغرافیایـی‌اش، طبیعت قابل ملاحظه‌ای همچون شـمال ایران یا منطقه کردسـتان نداشت. دریـا و رودخانه و دار و درخت هم که هیچ. کویری در کنارش وجود دارد به نام کویر میقان که آن هم در مقابـل کویر مرکزی ایـران از چندان جذابیتی برخوردار نیست. تالاب میقان هم که خدا رحمتش کنـد بـه لطف برخی مسـوولان، دیگـر از حیاتی آنچنان که سـابقاً برخوردار بود برخوردار نیسـت و همه این شـرایط باعث شد من هم به عنوان اراکی جمع تصمیم بگیرم در سفر همراهشان نباشم تا انگ میزبانی بد به پیشانی‌ام نخورد! اما اوضاع آن‌گونه که فکـر می‌کردم پیش نرفت و به ناچار من هم سـوار بر اتوبوس مسـیر ۲۶۰ کیلومتری تهران به اراک را پیمـودم و میزبانی شـدم که مجبـور بود تمهیدی بیندیشد تا به دوستانش خوش بگذرد!

می‌گوینـد آدم بایـد در عمل انجام شـده قرار بگیرد تا قوه خلاقه‌اش به کار بیفتد. و همین سـفر تا حدودی اجباری باعث شد من هم همراه دوستانم به کشف شـهری بروم که عمده دوران زندگی‌ام را در آن سپری کرده‌ام و به‌رغم تمام پیشداوری‌هایی که در سطور بالا داشتم دریابم تا به امروز به اشتباه فکر می‌کرده‌ام مرغ همسایه غاز است! این مساله را از آن جهت می‌گویم که احساس سرخوشانه دوستان و همراهانم از اقامت دوروزه در اراک و تعریف‌هایی که هنگام بازگشت می‌کردند من را به این نتیجه رساند که واقعاً جاهایی که دوستانم از آن تعریف می‌کنند و به نیکی از آن یاد می‌کنند جاذبه‌های گردشگری است ولاغیر. که آن هم شهر پدری من «اراک» است.

از این رو تصمیم گرفتم سفرنامه این هفته را به شهر ۲۰۰ساله اراک اختصاص دهم و پیشنهاد کنم دیگر از کمربندی شهر نگذرید و داخل شهر بیایید و مطمئن باشید که پشیمان نخواهید شد.

همان طور که گفتم قدمت اراک به ۲۰۰ سال پیش بازمی‌گردد؛ زمانی که حکومت قاجار در حال تثبیت خود در جای جای ایران بود و از همه مهم‌تر امـن بودن حوالی پایتختـش را بر هر امر دیگری ترجیح می‌داد. همان طور که می‌دانید قاجاریه در سال ۱۲۱۰ هجری تهران را به پایتختی برگزید و از همین رو سـعی در امنیت بخشیدن به مرکز ایران داشـت. یکی از نقاطی که به دلیل جمعیت فراوان گهگاه ناامن می‌شد استان یا بلوک عراق بود که در محدوده شهرهایی چون قم، ساوه، ملایر، همدان و بروجرد بود و عـدم وجود پایگاهی نظامی در این منطقـه و عدم اطاعت حکام شـهرهای مجاور گاه موجب می‌شد قشـون مرکزی برای ایجاد آرامش و امنیت به این منطقه گسـیل شـود. یکی از این مناطق که در زمان فتحعلی‌شـاه بسیار ناامن بود «دلف‌آباد» در نزدیکی اراک کنونی بود و از همین رو یوسف‌خان گرجی سپهدار قاجاری لشگر خود را به این منطقه آورد و به دلیل عدم وجود یک پایگاه دائمی از شاه خواست قلعه‌ای نظامی در منطقه‌ای که امروزه اراک است بسازد و با اجازه شاه، او خود شهر جدید «سلطان‌آباد» را بنا نهاد. از سال ۱۲۳۱ هجری قمری که زمان تاسـیس سلطان‌آباد بود تا به امروز این شهر نام‌های مختلفی را بر خود دیده اسـت؛ قلعه سلطان‌آباد، سلطان‌آباد، شهر نو، عراق (عراق عجم) و اراک نام‌های این شـهر تا به امروز بوده اسـت. شـاید یکی از دلایل گسترش و رشد اراک گذشـتن راه آهن سراسری ایران از این شهر به تاریخ ۱۳۱۶ شمسـی اسـت وگرنه در نزدیکی اراک و در مجـاورت کویر میقـان منطقه تاریخی «فراهان» قرار دارد که در طول قرون متمادی رونق فراوانی داشته و بزرگانی چون امیرکبیر، قائم مقام فراهانی و افراد مشـهور دیگری از آن برخاسته‌اند. از سـاروق که شهرت فرشبافی آن جهانی است یا شـهر تاریخی تفرش نیز نباید چشم‌پوشـی کرد.

بـه هر روی اراک به دلایل گفته شـده و اینکه در منطقـه‌ای مرتفع‌تر از سـایر مناطق مجاور بوده مرکزیت خود را گسترش داده و با گسترش صنعت در ایـران امروزه به یکی از قطب‌های صنعتی ایران بدل شـده و از سـال ۱۳۵۶ تا به امـروز هم مرکز استان مرکزی است.

اراک را بـه معنـی تخت پادشـاهی، پایتخت، باغستان و باغ و بارگاه آورده‌اند. پروفسور هرتسفلد کلمه اراک را شـکل فارسی کلمه عراق و به معنی سـرزمین هموار نامیده اسـت. شهر اراک در قدیم دارای چهار دروازه با نام‌های «دروازه شهرجرد» در شرق، «دروازه رازان» در شمال، «دروازه حاج علی نقـی» در غـرب و «دروازه قبله» در جنوب بوده و بازار تاریخی شـهر که اکنون نیز حیات دارد شبکه ارتباطی داخلی این دروازه‌ها محسـوب می‌شـده و راه‌هـای اصلـی و خارجی از ایـن دروازه‌ها آغاز می‌شـده است که البته اکنون با توسعه شهر اثری از ایـن دروازه‌ها باقی نمانده اما نام آنها و موقعیت جغرافیایی آنها مشـخص است و اکنون محله‌هایی به این نام‌ها در اراک وجود دارد.

بهتر است به اصل مطلب بازگردم و از جاذبه‌های شـهری اراک بگویـم. چنان که ذکر آن رفت اراک شهری جدید محسوب می‌شود و جالب است بدانید از آن به عنوان نخسـتین شهر شطرنجی ایران در دوره جدیـد نـام می‌برنـد که مرکزیت این شـهر شـطرنجی هم بازار مسقف شهر اراک است که در نوع خود در منطقه غرب ایران اثری منحصر به‌فرد به حسـاب می‌آید. این بازار که شکلی صلیب‌مانند دارد در حال حاضر هم مرکز شـهر اراک محسوب می‌شـود. طول بازوی شـمال به جنوب بازار ۷۲۰ متر و بازوی شرقی غربی آن حدود ۲۰۰ متر است. محل برخورد این دو بازو را «چهارسوق» می‌نامند کـه بزرگ‌ترین و زیباترین گنبـد بازار هم مربوط به همین چهارسـوق اسـت. مرحوم پدربزرگم که در نزدیکی چهارسـوق مغازه کفش‌فروشی داشت برایم داسـتان جالبی از سـاخت طاق چهارسـوق تعریـف می‌کرد کـه عیناً برایتان نقـل می‌کنم؛ از آنجا که سـقف چهارسـوق بسـیار بلنـد و محیط آن نیز بسـیار گسترده است مشـهور است که هر معماری که این طاق را می‌زده است پس از مدتی طـاق فرو می‌ریخته! تا اینکـه روزی معماری ادعا می‌کند این طاق را خواهد سـاخت، او کار خود را شـروع می‌کند و تا چند متری گنبد را آجرچینی می‌کنـد و آنگاه می‌خواهد برایش طنابی بیاورند. با طناب قطـر باقیمانده را اندازه می‌گیرد و از حاکم می‌خواهد آن طناب را در جای امنی نگه دارد. پس از این واقعه معمار ناپدید می‌شود و سقف نیمه‌کاره می‌مانـد. یک پاییز و زمسـتان زمـان می‌گذرد تا معمـار بازمی‌گـردد و در جواب اعتـراض حاکم از او می‌خواهـد طناب را بیاورد. طنـاب را می‌آورند و قطـر طاق را مجدداً انـدازه می‌گیرند و می‌بینند طاق نشسـت کرده و طناب از قطر موجود کوتاه‌تر اسـت. معمار می‌گوید دلیل اینکه کسی تا به امروز نتوانسته طاق چهارسوق را تمام کند همین نشست طاق است که به دلیل برف و باران اتفاق می‌افتاده! و این گونه طاق چهارسـوق که معماری کم‌نظیری دارد ساخته می‌شود.

چنان که گفتم بازار اراک به واقع دیدنی اسـت و می‌توانـد یک صبح تا عصر وقت شـما را بگیرد. کوچه‌هایی که در طول بازوی شمال به جنوب بازار وجود دارد را «گذر» می‌خوانند و این گذرها محل اتصال بازار به خیابان‌های موازی اطراف بازار است. در بـازار اراک که قدم می‌زنید رگه‌های آفتابی که از پنجره‌های سـقف طاق‌ها به روی زمین می‌افتد راه شما را روشن می‌کند. در دو سویتان دکان‌های مختلفی وجود دارد که از شیر مرغ تا جان آدمیزاد را در میان‌شـان خواهیـد یافت. هـر چند ده متر درهای بزرگی هسـتند که ورودی «سـرا» خوانده می‌شوند. سراهای معروف با معماری‌های زیبایشان در واقع کاروانسـراهایی هستند که دور تا دور آنها حجره حجره اسـت و هر سـرایی مربوط به صنفی مخصوص اسـت. سرای نوروزی، سـرای کاشانی، سرای کتابفروش‌ها و سرای مسگرها از این جمله‌اند.

میدان اصلی شـهر اراک را «باغ ملی» یا میدان شـهدا می‌نامند. ضلع شـمالی میدان و در خیابان شـهید بهشتی، حمامی وجود دارد که در نوع خود بسیار دیدنی اسـت. «حمام چهارفصل» مربوط به دوران قاجاریه است و در گذشته دارای سه قسمت مردانه، زنانه و حمام اقلیت‌های مذهبی بوده اسـت که البته امروزه تماماً به موزه تبدیل شـده اسـت. مهم‌تریـن ویژگی این حمام کـه معماری و زیبایی آن را بـا حمام گنجعلی‌خـان کرمان برابر می‌دانند کاشیکاری‌های آن است و وجه تسمیه حمام هم به واسطه تابلوهای کاشی آن است که چهارفصل سال روی آن نقش بسته است.

کمی بالاتر از حمام چهارفصل و در ضلع شرقی میدانی که به «سه‌راه ارامنه» مشهور است، خیابان «نیسـانیان» قرار دارد که سابقاً محله ارمنی‌نشین اراک بوده. در انتهای این خیابان کلیسایی زیبا قرار دارد که کلیسـای «مسـروپ مقدس» نام دارد. در سنگ‌نبشته بالای ورودی این کلیسا به خط ارمنی نوشـته شده اسـت «کلیسای مسـروپ مقدس در زمان«خـورن» و با همیاری ارامنه کزار کمره هفت جامپلق و بور به سـال ۱۹۱۴ میلادی ساخته شده است». این بنا که هم‌اکنون هم مورد استفاده ارامنه اراک اسـت در محوطه‌ای بزرگ شـامل ساختمان مدرسـه، تالار اجتماعات، منزل کشـیش و کلیسا قرار دارد. نقشه کلیسا مستطیل‌شکل و از سه قسمت مردم‌نشـین، محراب و دو اتـاق جانبی در مجاورت محراب تشـکیل شـده که مسـلماً دیدن این بنای مربـوط به دوران قاجاریه در نوع خود جذابیت‌های زیادی به همراه خواهد داشت.

در اراک نیز شبیه شهرهای دیگر منطقه مرکزی ایـران خانه‌هایی یافت می‌شـود کـه هم از قدمت تاریخی زیادی برخوردارنـد و هم معماری زیبایی دارند. دو نمونه از این خانه‌ها که در سـفر به اراک می‌توانیـد از آنهـا بازدید کنید از این قرار اسـت: نخست «خانه حسن‌پور» که در خیابان محسنی و اولین گذر سـمت چپ بعد از چهارسوق بازار و در مقابل گذر مدرسـه سـپهداری قرار دارد و دیگری «خانه خاکباز» اسـت که در انتهای خیابان شهید بهشتی و در مجاورت میدان شریعتی است. اگر به معماری بناهای قاجاری علاقه‌مندید بازدید از این دو خانه تاریخی را از دسـت ندهید. خصوصاً خانه خاکباز را با چنارها و کاج‌های سربه فلک کشیده‌اش.

جدا از پیشـنهادهایی که بـرای بازدید از اراک داده‌ام بگذارید یک ضدپیشنهاد هم بدهم تا حساب بی‌طرفی را در روایتگری داشـته باشم؛ کمی بالاتر از خانـه خاکباز و در مجاورت پارک امیرکبیر اراک مسـیر رودخانه‌ای قرار دارد که سـابقاً پرآب بوده و از برکات نگهداری صحیح و علاقه‌مندی مسـوولان شهری به بافت شهری اراک امروزه به جویی لجن‌آلود تبدیل شده که بخش عمده‌ای از فاضلاب شهری به آن وارد می‌شود. تا آنجایی که سن من اجازه می‌دهد خاطرم هست که این رود را مردم «رودخانه خشکه» می‌نامیده‌اند و در بازدید دوسـتان محیط زیستی‌ام از شـهر به آنها هم یادآور شـدم که رودخانه‌ای که می‌توانسته مهم‌ترین جاذبه شهر اراک باشد امروزه وضعیتی اسفناک دارد که گاه موجب سوال می‌شود که این جوی لجن‌آلود با این عرض و طول در میانه شهر اراک چه می‌کند.

اگـر قصد تفریـح در اراک را داریـد، می‌توانم چندین مکان را به شـما پیشنهاد بدهم؛ مجموعه شـهربازی در ورودی شـرقی اراک و رسـتوران کوهسـتان و در مجاورتـش هتـل امیرکبیر محل مناسبی است که بنا به موجودی جیب‌تان می‌توانید تفریح مناسـبی را بیابید. کمی بالاتر از این منطقه و در ابتـدای جـاده تهران، پارک جنگلی شـهید باهنـر و در مجاورتش مجموعـه باغ‌وحش، محل مناسبی اسـت که هم می‌توانید اسـتراحت کنید و هـم از تمهیدات اندیشیده‌شـده برای مسـافران اسـتفاده کنید. برای بازدیـد کوتاه از اطراف اراک هـم گزینه‌های مناسـبی پیـش‌رو دارید. در غرب اراک و در جاده اراک - تفرش می‌توانید از مجموعه روسـتاهای تاریخی فراهان، کویر میقان، مشـهد میقـان (امامزاده محمد عابد) و روسـتای تاریخی ساروق بازدید کنید. در خروجی جنوب شهر اراک هم که به سـمت اسـتان همدان و لرستان می‌رود چشـمه آب معدنی «چپقلی» و غار «نخجیر» قرار دارد. همچنین در همین قسـمت، شهر «سنجان» و روستای کرهرود را هم می‌توانید ببینید که هر دو طبیعت بکر و سرسبزی دارند. بد نیست این را هم بدانید که کفشی محلی که به آن «گیوه» می‌گویند نماد و مهم‌ترین صنایع‌دسـتی شهر سنجان است که برای سوغات کادوی نوستالژیکی است. در جاده کمربندی شرقی اراک، کوه‌های «سرخه» و «گردو» و در جاده کمربنـدی غرب اراک کوه «مودر»، در روزهای تعطیل پاتوق طبیعت‌گردان و علاقه‌مندان به طبیعت است و اگر اهل کوهنوردی هستید صبح جمعه‌تان به یکی از این دو منطقه بروید.

همـان طور که در ابتـدای گزارش هم یادآوری کردم شـهر کوچک و کم‌سابقه‌ای چون اراک شاید در نگاه اول هیچ جاذبه‌ای نداشته باشد اما اگر کسی اهل گشت و گذار باشـد، می‌تواند در شهری چون اراک هم جاذبه‌هـای منحصر به فردی بیابد که در طول جغرافیای ایران تجربه‌نشـدنی اسـت. به قول مولانای کبیر «تشنگان گر آب جویند از جهان/ آب هم جوید به عالم تشنگان». در انتها هم اضافه کنم که اگر بـه اراک رفتید و از خیابان ۱۷ متری ملک گذشـتید و احیاناً از کتابفروشی این خیابان کتاب خریدید سـلام مـن را به چنارهای ایـن خیابان و گنجشک‌های هر غروبش برسانید و بگویید از طرف کتابفروش سـابق و روزنامه‌نگار امروزی که برایتان هر غروب دانه می‌پاشید.

سودوکو شماره ۴۸

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعـداد گفته می‌شـود که به عنـوان یک سـرگرمی رایج در نشـریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

قانون‌های حل جدول سودکو:

۱- در هر سـطر و سـتون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربـع ۳×۳ اعداد یـک تا ۹ باید نوشـته شـود و در نتیجـه هیچ عـددی نباید تکرار شود.

			1		9	6	2	
		5			3	9	7	
3	9							
			8		7	5		4
8		6	9		5			
							4	5
	2	1	5			3		
	8	3	6		4			

حل سودوکو شماره ۴۷

6	8	3	2	9	5	4	1	7
9	5	2	7	1	4	6	8	3
1	4	7	8	3	6	9	2	5
8	1	5	4	2	3	7	6	9
3	7	9	5	6	8	1	4	2
2	6	4	1	7	9	3	5	8
4	2	6	3	5	7	8	9	1
5	3	8	9	4	1	2	7	6
7	9	1	6	8	2	5	3	4

جدول شماره ۱۰۴۰

افقی

۱- رمانی از هوارد فاست نویسنده امریکایی - ساحل دریـا ۲- مایـه عذاب و دردسـر - واژه پرسشـی - مجموعه مردم یک کشور ۳- سوره‌ای در قرآن - صدای خنده بلند - ریاضیدان فرانسوی و پایه‌گذار حساب دیفرانسیل و آنالیز ۴- از لبنیات - یکی از خدایان مصر قدیم - وسیله درو ۵- آب‌بند - چهارپا - عمران و نوسازی ۶- اما - بخشندگی - یار ویس ۷- از نام‌های خانم‌ها به معنی درخشان و روشن - زنـدان - قطب مثبت باتـری ۸- کفش مجهز به چرخ برای بازی و ورزش - شهری در استان اصفهان ۹- پسر عرب - نوعی شتر کم‌موی بارکش - مسافر ۱۰- داد و فریـاد - دیـن برتـر - دریاچـه ترکیه ۱۱- مهندس معمار - نام دیگر سـار - همسـایه کهنسال تهران ۱۲- حمام معروف کاشان - سواره - موجود زنده و تک‌سلولی ۱۳- یقین - ماه میلادی - دوستی خالص ۱۴- انفرادی، یکتا - شهری بزرگ در فرانسه - انبار گندم ۱۵- سیاهه - فرمانروای مستبد

عمودی

۱- از اشکالات فنی خودرو که در اثر خرابی رینگ‌های پیستون نمایان می‌شود - بازیکن میانی فوتبال ۲- سر باز زدن - پرخور - مخلص و یک رو ۳- نام جد پیامبر(ص) - چین و چروک پوست - از شهرهای استان آذربایجان غربی ۴- پیامبر الهی - از روزنامه‌های پرشمارگان ژاپن - وسیله‌ای برای اتصال دو شبکه مختلف کامپیوتری به هم ۵- نوکلئول - پرنده نامه‌بر - فلز سرچشمه ۶- کالای دست اول - قسمتی از ماشین مولد برق - آرزو ۷- خواهر محلی - ثروت حاصل از کار بادآورده - اعتماد کردن به کسی ۸- توان وقدرت - بالا آمدن آب دریا - بی‌حس، سست - قاصد ۹- وسایل و ادوات جنگ - مروارید - جهت، طرف ۱۰- با رفت همراه است به معنی روبیدن - شهری در ترکیه - منقار کوتاه ۱۱- شهر ماکارونی - از مرکبات - خورشت پرروغن ۱۲- از الفبای فارسی - از صفات خداوند - رنگین کمان ۱۳- کلیسای تاریخی پاریس - کشتی جنگی - واحد حافظه یارانه ۱۴- شهر مقر حکومت در فیلیپین - سگ بیمار - سطل آبکشی از چاه ۱۵- قلب قرآن - کلمه فرانسوی که نوعی نقاشی با ظرافت و خطوط بسیار نازک است

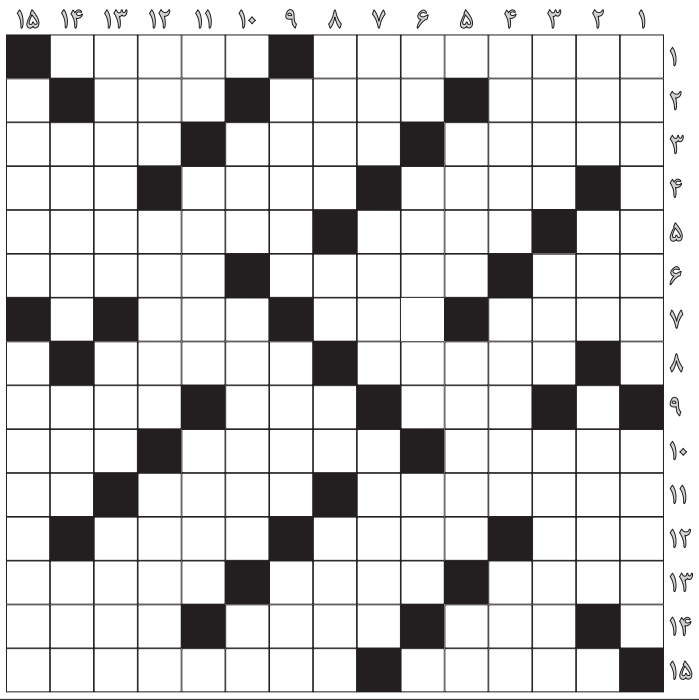

حل جدول شماره ۱۰۳۹